

23. november 2011.

Udenrigsministeriet. København, den 23. november 2011.

- a. Udenrigsministeriet anmoder hermed om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2011 afgives tilsagn på 50,0 mio. kr. i støtte til økonomisk udvikling i landdistrikter i det sydlige Georgien.

Udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for 2011 opførte bevilling på 200,0 mio. kr. til § 06.32.11. Naboskabsprogram.

- b. Baggrund

Georgiens bruttonationalindkomst pr. indbygger er for 2010 beregnet til 2.690 USD. Realvæksten i BNP pr. indbygger udgjorde 5,3 pct. p.a. i perioden 2006-10. Indbyggertallet i 2010 skønnes at være 4,5 mio., hvilket har ligget nogenlunde konstant gennem de seneste ti år. Den langfristede offentlige gæld opgjordes i 2010 til 2,6 mia. USD. Situationen mht. menneskerettigheder og bekæmpelse af korruption er blevet forbedret gennem de seneste år.

Den georgiske økonomi blev hårdt ramt af Sovjetunionens opløsning i 1991. Først efter valget af præsident Saakhasvili i 2003 indledtes en reorientering af den georgiske økonomi mod Vesten. Den væbnede konflikt med Rusland i august 2008 om Sydossetien og Abkhasien og den internationale finansielle krise betød et nyt økonomisk tilbageslag for Georgien. BNP svarer i dag til ca. 65 pct. af niveauet i 1989. Landbruget er forblevet en tilbagestående sektor, som i dag beskæftiger ca. 50 pct. af arbejdsstyrken, men kun bidrager med 10 pct. af BNP. De seneste års reduktion af fattigdommen i Georgien har ikke tilgodeset landdistrikterne. Hertil kommer, at den etniske sammensætning af befolkningen i to regioner udgør en særlig udfordring for den nationale stabilitet og sammenhængskraft. Kvemo-Kartli og Samtskhe-Javakheti er de to eneste regioner (bortset fra Abkhasien og Sydossetien), hvor georgierne er i mindretal. Kvemo-Kartli har azerisk og Samtskhe-Javakheti armensk flertal.

Programbeskrivelse

Georgisk landbrug er domineret af ca. 800.000 småbrug med en gennemsnitsstørrelse på 1,0 ha. Landdistrikterne er præget af subsistensøkonomi. Finansieringsinstitutionerne er tilbageholdende med lån til landbrug og landbrugstilknyttede aktiviteter. Regeringen har nu påtaget sig en aktiv rolle i udvikling af landbruget, bl.a. med sigte på efterlevelse af EU's standarder som led i landets EU-tilnærmelse. Det er i denne sammenhæng den danske bistand vil blive gennemført.

Især to værdikæder spiller en central rolle i Georgiens landbrugssektor: Kartoffler og mejeridrift. Udvikling af disse to værdikæder er af afgørende betydning for den sociale og økonomiske udvikling i landdistrikterne og i særlig grad i de to valgte regioner Samtskhe-Javakheti og Kvemo-Kartli.

Georgiens kartoffelproduktion kan ikke dække efterspørgslen hele året, hvorfor efterspørgslen uden for høstsæsonen må dækkes helt eller delvis af import. Udbyttet pr. hektar er ringe især på grund af læggekartofflernes dårlige kvalitet. Mejeridriften er kendetegnet ved mange små enheder med lav udnyttelseseffekt, ringe hygiejne og simpel forarbejdning.

Programmet vil være en fælles schweizisk-dansk indsats. Det schweiziske udviklingsagentur (SDC) vil være ansvarlig for gennemførelsen af programmet. Budgettet er på i alt 67,0 mio. kr., hvoraf Danmark bidrager med 50,0 mio. kr. Programmet omfatter to komponenter:

Komponent 1: Investeringskapital (24,3 mio. kr.).

Halvdelen af budgettet under denne komponent er afsat til investeringer i teknologisk opdatering og styrket omkostningseffektivitet i de to værdikæder. Der etableres en investeringsfond, som skal lette adgangen til kapital. Midlet er en tilskudsfacilitet, der gives som en del af en samlet

finansieringspakke. Tilskuddet vil som udgangspunkt være 50 pct., mens de resterende 50 pct. af pakken vil være et banklån. Tilskuddene forudses at ligge imellem 37.000 kr. og 745.000 kr. hvilket svarer til, at de enkelte investeringer vil være på mellem 74.000 kr. og 1.490.000 kr. Tilskuddene vil på samme tid reducere bankernes risiko og låntagers rentebetalinger. Tilskuddene vil blive ydet til investeringer i bl.a. nye forædlede sorter læggekartofler, sorterings-, emballerings-, og lagerfaciliteter, mejerimaskiner og – udstyr samt etablering af vandingsanlæg. Miljøhensyn vil indgå i kriterierne for investeringerne.

Komponent 2: Kapacitetsudvikling (12,6 mio. kr.)

Aktiviteterne vil omfatte: Bistand til udarbejdelse af planer for effektiv produktion, opbevaring etc., introduktion af nye sorter læggekartofler, rådgivning og træning inden for mejeridrift bl.a. om efterlevelse af standarder for fødevarer sikkerhed og hygiejne, bistand til udarbejdelse af investeringsprojekter, som kan finansieres under finansieringskomponenten samt bistand til etablering af netværk og sammenslutninger.

Det schweiziske udviklingsagentur vil være ansvarligt for gennemførelsen af programmet. SDC kanaliserer størstedelen af Schweiz' udviklingsbistand. SDC arbejder i dag i ca. 50 lande, og havde i 2010 et budget på ca. 9,0 mia. kr. Organisationen har arbejdet med distriktsudvikling inden for landbruget i Georgien i ti år. Danmark har positive erfaringer fra samarbejde med SDC, bl.a. fra et program for "Beskæftigelsesfremme gennem erhvervsudvikling" (2008-2012) i Kosovo med et budget på 80,0 mio.kr., hvor man på lignende vis samfinansierede et program, som det schweiziske udviklingsagentur havde ansvaret for at gennemføre.

Budget

Den danske del af budgettet andrager 50,0 mio. kr. fordelt på følgende poster:

Investerings tilskud	24,3 mio. kr.
Kapacitetsudvikling	12,6 mio. kr.
Konsulenttydelser til rådgivning	6,2 mio. kr.
SDC- ledelse og koordinering	2,5 mio. kr.
Revision og monitoreringsbesøg	1,4 mio. kr.
Uallokeret	3,0 mio. kr.
I alt	50,0 mio. kr.

Tilsagnet vil blive afholdt med 50,0 mio. kr. under § 06.32.11.10. Naboskabsprogram, programindsatser. Tilsagnet forventes udbetalt i årene 2011-2015.

Væsentlige risikoelementer

Der består følgende tre overordnede risici: 1) et fornyet udbrud af den væbnede konflikt med Rusland, 2) tilbagegang for den georgiske økonomi samt 3) forstyrrelse af den relativt stabile indenrigspolitiske situation. I alle tre tilfælde vil en forværring af vilkårene for landbruget kunne betyde, at finansieringsinstitutionerne bliver så forsigtige, at programmets tilskudsfacilitet bliver virkningsløs. Ingen af de tre scenarier anses for indeværende som sandsynlige.

- c. Sagen forelægges Finansudvalget, da der er tale om aktiviteter, som ikke var forudset under § 06.32.11.10. Naboskabsprogram, programindsatser på finansloven for 2011, og hvor totaludgiften overstiger 35 mio. kr.
- d. Forslaget er tiltrådt af Styrelsen for Internationalt Udviklings samarbejde.
- e. Under henvisning til ovenstående anmoder Udenrigsministeriet om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2011 afgives tilsagn på 50,0 mio. kr. i støtte til økonomisk udvikling i landdistrikter i det sydlige Georgien.
Udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for 2011 opførte bevilling på 200,0 mio. kr. til § 06.32.11. Naboskabsprogram.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

København, den 23. november 2011

CHRISTIAN FRIIS BACH

Til Finansudvalget.